

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibus, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm Novembris Et Decembris

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10263

Oratio Ioha[n]nis Damasce[n]i, Quòd ij qui qui cu[m] fide ex hac vita
excesserunt, viuorum Missis ac beneficijs iuuentur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77423](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77423)

montis incolis, qui etiamnum profana superstitione diabolicis erroribus implicati tenebantur. Rex autem admirans sanctitatem & famam beati viri, ait ad eum: No- uit sanctitas tua montem illum esse regie ditionis, & priscis temporibus fiscum regalem fuisse. Ego verò illum cum omnibus, quæ ad eum spectant, tibi trado perpetuò possidendum, vt omnem illic idololatriam destruas, & in Christi nomine ecclesiam ædifices. Itaque Episcopus locum illum repurgauit, Baiocensesque omnes strenuam illi in construenda ecclesia operam nauarunt: locique habitatores, pij & religiosi effecti sunt, & mons Chrismati nomen accepit: decretumque est, vt ab illo die Episcopus Baiocensis in solennitate Paschali tres ibi infantes baptizet, atque ita cum reliquijs, cum presbyteris & diaconis, sacris vestibus indutis, cum choro psallentium domum reuertatur. Adueniebant etiam ad virum Dei multi vicini Episcopi, & prædia atque possessiones ei largiebantur. Complures etiam Clerici eo in loco diuinæ se seruituri subdebant.

Conuer-
te
quoddã ido-
lollaras, ec-
clesiam illi
extruens.

Porro Bertulphus Comes regionis illius, auaritiæ facibus incensus, agrum quen- dam beati viri inuadere conatus, cum armatis hominibus eum occupauit. At vir Dei multa iam ætate fessus, & penè lumine destitutus, per nuncium rogauit eum, vt exiret ab hereditate, à Domino Iesu Christo ipsi per hominum religiosorum manus at- tributa: addiditque, nisi id faceret, se rogaturum Dominum, vt suam hereditatem tueatur. Sed vir ille superbia tumidus, nuncium sancti Episcopi cum iniuria abiecit, etiam minas intentans, ni oculus abscederet: perrexitque agrum magna contentione colere. Vbi id renunciatum est viro Dei, consensu vehiculo suo, venit ad montem: ingressusque in templum, orauit Dominum, vt defenderet hereditatem suam. Nec- dum verò preces finierat, cum ecce repente ab equo corruit, & fractis cervicibus expirauit, æternas apud inferos daturus pœnas. Qui autem cum eo venerant, eare confecta, celerimè domum abière: nec quisquam deinceps ausus est viri Dei pos- sessionem sibi vendicare. Multa alia per eum Dominus operatus est, quæ, nè fasti- diose lectori molestiam afferamus, omittimus. E plurimis autem hæc pauca anno- tauimus, vt prudens Lector ex ijs plura possit colligere. Obijt vir beatus, senex & plenus dierum Calendis Nouembrijs, perfectus timore & fide Domini nostri Iesu Christi: permultosque discipulos in fide sanctæ Trinitatis educatos, post se reliquit. Conditus autem est in monte Chrismato, vbi ipse monasterium sibi condiderat: vbi per eius merita plurimæ diuinitus curationes & beneficia vsque in hodiernum præ- stantur diem: largiente Domino nostro Iesu, qui cum Deo patre & spiritu sancto vi- uit & regnat per cuncta secula seculorum, Amen.

Ne tibi
horrendum
Dei iudiciũ
in Comitẽ,
bona eccle-
siastica sibi
vèdicante.

Obijt vir
sanctus.

DIVI IOHANNIS DAMASCENI, QVOD II QVI, CVM FIDE EX HAC VITA EXCESSERVNT, VIVO-

rum Missis ac beneficijs inuentur, Oratio, Iacobo Billio interprete.

Nos eam in 14. capitula distinximus.

SVAVIBVS & exquisitis cibus propositis, sæpenuerò non ij tantum qui fame laborant, ad edendum attrahuntur, sed nonnunquam etiam ij, quos iam satietas cepit, extimulantur: quemadmodum etiam poculis ingenti suauitate atque fragrantia præditis non illi duntaxat qui siti afficiuntur, sed illi quoque qui sitim expleuerunt, ad bibendum illici solent. Atque item qui opum cupiditate flagrant, cum amplissimas diuitias adepti sunt, amor rament eos huc adigit, vt occasiones vndecunquẽ captent, quibus quotidie facultates suas augeant. Ad eundem igitur modum, o præstâtissima & selecta Ecclesiæ Dei membra, sacerdotes & patres, fratres, matres ac filij charissimi, nec diuinorum oraculo- rum fames, nec sacrarum disciplinarum sitis, nec rursus diuinæ scientiæ penuria, vt ad eas quas nunc proponimus sermonis epulas accumbatis efficit, verum cupiditas verè diuino beneficio instita, quæ de virtute in virtutem, & de gratia in gratiam, & de memoria in commemorationem nos prouehit. Plerumquẽ etenim vsu venit, vt quod homines adulta ætate fugit, hoc puer inueniat: & quod eruditos præterijt, indoctis

1. Nouẽbris
Cap. 1.

psal. 87.

in

in mentem veniat : & Quod magistros fefellit, discipulis occurrat. Quanquam ne hæc quidem oratione mihi ad vos vti licet. Quin potius, vt qui racemulum aliquem post vindemiam relictum, aut spicam post demessas fegetes ob ingentem frugum copiam neglectam, aut deniquè poma aliquot, post collectos arborum fructus obliuione transmissa congefserunt : ita nos, Christo Deo vero adiuuante, ac sermonem per opera confirmante, eos qui voluerint, epulis accipiemus.

Mat. vlt. Cap. 2.

Ergò serpens ille atque execrandus hostis, qui circa præclaras ac Deo gratas actiones omnes & cogitationes serpit ac iugulatur, quique fraternæ charitate perstringitur, & fide disrumpitur, & mutua commiseratione concutitur, ille inquam confeceratus ac nefarius nouum quoddam & absurdum, sacrisque sanctionibus omninò contrarium dogma quibusdam in animum iniecit, nempe pia omnia opera, quæ mortem sequuntur, nullam omninò defunctis vtilitatem asferre. Conclufit enim, inquit Scriptura, Deus aduersus eos. Et, Reportabit vnusquisque per corpus, iuxta id quod fecit, siue bonum, siue malum. Et, In inferno quis confitebitur tibi? Et rursum, Quia tu reddes vnique iuxta opera sua. Ac deniquè, Quod quisque seminauerit, hoc & metet. At, ô sapientes viri (sic enim eos alloquamur) peruestigate, quælo, atque istud discite, magnum quidem Dei omnium Domini meritum esse, verum multò maiorem bonitatem : & horrendas quidem ac pertimescendas ipsius minas esse, caterùm ipsius benignitatem nulla coniectura percipi posse : ac deniquè in ipsius sententijs ac supplicijs quanquam terroris multum insit, rursus tamen miserationum ipsius pelagus omnemporationis facultatem superare. Animaduertite enim, quid Scriptura sacra de Iuda Machabæo memoriæ prodiderit, nimirum eum in Sion Regis magni ciuitate, cum populum, cui præerat, ab exteris hostibus casum & obruncatum vidisset, sinusque eorù exutiens, condita in ipsis Idola comperisset, statim expian di huiusce sceleris causa Domino, ad misericordiam prompto atque propenso, pro vtroquoque eorum munera obtulisse : in eaque re summæ pietatis & charitatis munere perfunctum fuisse. Vndè etiam factum est, vt diuina Scriptura, quemadmodum omnibus alijs nominibus, ita hoc quoque nomine summis cum laudibus euerit, ac mirificè commendârit.

Iob 16.
2. Cor. 5.
Psal. 6.
Psal. 61.
Gal. 6.

Dei misericordia iustitiam superat.

3. Machab. 2.

Cap. 3.
In Missa mortuorum memoriam agere, traditio Apostolica.

Porrò autem Verbi discipuli atque conspectores, à quibus orbis vniversus captus est, illi inquam Saluatoris discipuli ac diuini Apostoli, vt in tremèdis ac puris vitamq; afferentibus mysterijs, eorum, qui cum fide diem vitæ extremam clausissent, memoria fieret, instituerunt. Quod etiam firmè atque constanter, ac sine vlla controuersia Catholica & Apostolica Ecclesia, ab extremis finibus ad extremos vsque fines, ab eo tempore ad hunc vsque diem semper retinuit, ac tantisper dum mundus hic erit, retinebit. Nec verò inconsideratè ac temerè & sine ratione hoc ab illis est institutum.

Christiana religio nihil habet, quod vtile non sit.

Neque enim quicquam, quod vtilitate careat, Christianorum religio, quæ ab omni errore aliena est, suscepit, fixumque semper ac stabile retinuit : sed frugifera omnia, Deoque grata atque accepta, maioremque in modum vtilia, atque ita cõparata, vt maxima ex ijs salus oriatur. Quocircà eruditissimus ille, atque in explicandis rebus diuinis exercitatissimus Dionysius (libet enim, quò planius fiat id, quod probandù institui, diuina ac veneranda ipsius verba vsurpare) in mystica sua de ijs qui mortè obierunt contemplatione, disertè hoc asserit, sanctorum preces in hac quoque vita, nedum post mortè, in ijs qui sanctis precibus digni sunt, hoc est pijs ac fide præditis, efficacè esse : (Non est autem dubium, quin hoc loco per voculam hanc, Nedum, nihil aliud intelligendum sit, quàm, quanto magis.) Non enim diuinus pontifex, ac diuinæ iustificationis interpres, ea vnquam in animum induceret postulare, quæ Deo quamgratissima non essent, quæque ipse se daturum minimè recepisset. Ob idque prophanis, hoc est, ijs qui baptizati non sunt, cum è vita decesserint, ista haudquaquam precatur, atque oporat. Et rursus : Diuinus itaque pontifex, quæ Deo grata sunt, postulat, quæque ille prorsus daturus est. Ac rursus : Hoc igitur supplex à diuina bonitate petit pontifex, vt errata per humanam imbecillitatem admissa, ei qui è viuis excessit, remittat, eumque in viuentium regione collocet, in sinu Abrahamæ, Isaac, & Iacob, in loco vndè profugit dolor & tristitia & gemitus : dissimulante nimirum pro sua bonitate diuina clementia maculas eas, quas is, qui vita abiit, ex humana fragilitate contraxit. Quandoquidem nemo, vt sacris oraculis proditum est, mundus est à sorde. Vidène aduersarie, quemadmodum preces eas viles esse affirmet, quæ pro ijs adhibentur, qui spe diuina freti vitam cum morte cõmutarunt? Post hunc autem

Hierarch. Ecclesiast. cap. 7.

Pro infidelibus defunctis non citandum.

Iob 25.

rursus

rursus Gregorius ille, qui à Theologia cognomentum traxit, In ea Oratione quam in Cæsarij fratris funere habuit, de matre sua ad hunc modum loquitur. Auditum est, inquit, præconiū dignum quod ad omnium aures perueniat. Ac matris mœror per egregiam ac sanctam pollicitationem, qua se filio, quicquid opum ipse habebat, ipsius nomine in parentale munus oblaturam recepit, exhauritur. Et alijs quibusdam interiectis: Atque hæc sunt, quæ à nobis proficiuntur. Ac quædam iam persoluimus, quædam rursus persoluemus, anniuersarios nimirum honores ac commemorationes offerentes.

Cernisne vt præclara & pia ea munera esse asserat, quæ eorum, qui vita functi sunt, nomine Deo offeruntur: anniuersariæque commemorationes ab eo lubenter admitti? Deinceps ille verè aurea loquens, atque ab auro cognomentum nactus Iohannes, ille inquam amoris erga pauperes ac pœnitentiæ dux & magister, in luculentissima sua enarratione in Epistolas ad Philippenses & Galatas his verbis vtitur: Nam cum Gentiles simul cum ijs, qui mortem obièrunt, bona sua comburant, quanto tandè æquius est te, qui fide præditus es, operam dare, vt eius, qui fide præditus erat, bona eum profequantur? non vt ea in cinerem, velut illa, dilabantur: sed, vt maiorem ipsi glóriam concilies, ac, si peccator erat is, qui fati concessit, eius peccata deleas: si autem probus ac iustus, ea illi in mercedis ac remunerationis cumulum cedant. Et rursus altera in Oratione: Excogitemus quemadmodum de ijs, qui obièrunt, benè mereamur. Auxilium, quod nobis in promptu est, ipsis offeramus, hoc est eleemosynas, & oblationes. Id enim vberem fructum atque ingentem vtilitatē ipsis accersit. Non enim hæc frustra ac temerè instituta, Ecclesiæque Dei à sapientissimis ipsius discipulis tradita sunt, nimirum vt sacerdos, pro ijs qui in fide obdormièrunt, in tremendis mysterijs vota faciat. Probè siquidem norant hinc ingentem quæstum & vtilitatem ad eos redire. His etiam ad stipulatur doctissimus Gregorius Nyssenus ad hunc modum loquens: Nihil inconsumè atque incassum à Christi præconibus & discipulis proditum est, & in omnibus Dei Ecclesijs obtinuit: verum id vtile ac Deo gratum est, nempe vt in diuino ac splendidissimo sacro, eorum, qui è vita in recta fide discesserunt, memoriam agamus. Hæc enim, Tu reddes vnicuique iuxta opera sua, & Quæ quisque seminauerit, ea & metet, & quæ his similia sunt, proculdubio de Creatoris aduentu, & horrenda illius temporis sententia, atque huiusce mundi consummatione dicta sunt. Tum enim ferendi auxilij neutiquam tempus erit: verum omnis deprecatio frustrà adhibebitur. Solutis enim nundinis, negociari iam atque quæstum facere non licet. Vbi enim tum pauperes existent? vbi psalmodi cantiones? vbi beneficia & probæ actiones? Ac proindè ante horam illam id curemus, vt alij alijs opitulemur, ac benigno & hominum atque animarum amanti Deo ea, quæ ex fraternæ charitatis officio sunt, offeramus. Perlubèter enim id accipit, ijsque, qui improuisò, atque, vt ità dicam, imparati ex hac vita discesserunt, eas, quas propinqui ac familiares ipsi offerunt, prætermisli officij vices adscribit, perindeque reputat, ac si ipsimet his operibus functi fuissent. Sic enim facilis illè ac clemens Dominus à se postulari vult, eaque tribuere, quæ ab ijs, quos creauit, ad salutem petuntur. Ac tum demum ad eorum preces omninò inflectitur, cum quis non modò pro animæ suæ salute contendit, sed proximi quoque causa operis aliquid nauat, (hac enim ratione Dei similitudinem in se expressam refert) aliorumque dona, vt sua beneficia, petit, ac perfectæ charitatis metam attingit, beatitudinemque, dum de proximi anima benè meretur, quam maximè percipit.

Quidnam autem est, quamobrem graue ac molestum hoc quibusdam videatur? An non ea, quæ martyrio prima perfuncta est, Falconilla: vita functæ salutem attulit? At dices fortasè, hanc meritò, quia princeps martyr erat, hoc consecutam esse, æquumque fuisse preces ipsius exaudiri. Rectè, inquam, ais, eam primam martyrem fuisse. Velim autem hoc rursus consideres, cuiusnam causa postulabat. Nempe pro Gentili, & Idolorum cultrice, prophanaque prorsus opifrice, atque à Christo auersa. Hic autem fidelis pro fideli ad eundem Dominum preces fundit. Fac igitur alterum cum altero compares, vt res ipsa exaquetur. Confer te rursus ab his ad alia eiusdem generis & facultatis, nimirum ad Lausiacam illam Palladij historiam, in qua miracula à magno ac mirifico viro Macario edita verissimè perscripta sunt. Is etenim de ijs qui fati cõcesserant, siccum quoddam craniū sciscitatus, omnia perdidicit. Cumque ex eo quæsiuisset, Nunquamne igitur solatij aliquid inuenitis?

(Vñ-

Cap. 4.

Annuersaria exequia & alia pia exercitia p̄ defunctis Deo gratas.

Hom. s. ad Philippens.

Eleemosynæ & oblationes pro defunctis faciendæ.

Loca Scripturæ explanata Psal. 61. Gal. 6.

Missæ & ceteræ virtutes defunctorum iuuant.

Cap. 5.

Falconilla, precibus vitæ restituitur.

Vsitatum epim ac familiare sancto viro erat, pro ijs, qui è vita migrauerant, vota facere, auebatque scire, an fructuosa illa atque vtilis essent) hoc Dominus, cuius mirus erga animas amor est, seruo suo indicare exploratumque reddere volens, veritatis sermonem siccò illi cranio inspirauit. Quo tempore, inquit, mortuorum causa preces offers, tum sanè nonnullius solarij sensu afficimur. Rursus, alij cuiusdam è diuinis Patribus, cuius discipulus quidam negligenter vitam insituebat, tandemque in ea incuria extremum vitæ spiritum ediderat, ille singulari misericordia atque erga animas beneuolentia præditus Dominus, senis lachrymis precibusque cōmotus, eum instar diuitis illius, de quo in Lazari historia mentio fit, ad collum vsque deflagrantem ei ostendit. Ac deindè, cùm senex permultis sese laboribus afflixisset, Deumque cum lachrymis obsecrasset, ad zonam vsque rursus demonstrauit. Posteaque item, cùm vir sanctus labores laboribus adiunxisset, liberum prorsus eum, atque ab ignis ardore vindictarum per visum seni ostendit. Et quisnam tot de his rebus testimonia, in Sanctorum vitis ac diuinis reuelationibus sita, ordine recensere possit, quibus id perspicuè ostenditur, defunctis, etiam post mortem preces eas ac Missas & elemosynas, quæ pro illis fiunt, magnoperè prodesse? Neque enim quicquam eorum, quæ Deo mutuo dantur, omninò interit: verum cum maximo fœnore ab eo rependitur. Nam quod ad illud Propheta attinet, In inferno quis confitebitur tibi? superius iam à nobis dictum est, minas quidem illius omnium rerum inspectoris graues atque horrendas esse: verum eas ab ipsius humanitate, quam nulla oratio assequi potest, superari. Siquidem postquam hæc Propheta locutus est, fuit profectò quibusdam in inferno confessionis locus, ijs videlicet, qui in salutari Domini defecsu fidem amplexi sunt. Neque enim ille vitæ author omnibus sine exceptione salutem attulit: sed ijs demùm, qui illic quoque, vt dictum est, ipsius fidem amplexi sunt.

Luc. 16.

vidè nec de
functos ora
tionibus vi
uorum adiu
uari?

Psal. 6.

Dei miseri
cordia ipse
us seuerita
tem vincit.

Cap. 6.

Ac nonnulli quidem per eos qui antè crediderunt, Patres & Prophetas, & Iudices, & Reges, ac principes intelligunt, aliosque nonnullos Hebraici populi, qui facile recenseri possunt, omnibusque noti ac perspicui sunt. Nos verò aduersus eos, qui ita sentiunt, ad hunc modum differemus. Nec beneficij loco ducendū, nec nouum ac mirum hoc censendū est, ijs nimirum, qui crediderint, salutem à Christo allatā esse: quippe cùm solus ipse iudex æquitate præstet, nec periturus sit, quisquis ipsius verbis fidem adhibuerit. Quo circa eos omnes salutem consequi, atque ad Dei ac Domini descensum inferni vinculis solui, necesse erat. Id quod etiā ipsius prouidentia contigit. At verò cuncti illi, mea quidem sententia, sola ipsius benignitate ac misericordia salutem acceperunt, qui etiamsi alioqui vitæ puritate excellissent, atque optimis quibusque actionibus perfuncti fuissent, tenuiterque ac tēperanter & castè vixissent, tamen purā ac diuinā fidem haudquaquam perceperant, vt qui nulla omninò disciplina aut cuiusquam magisterio eruditi excolti que fuissent. Hos quippe ille omnium moderator ac Dominus retibus diuinis inclusos sublimè traxit, eisque cùm diuinorum radiorum splendorem inieçisset, ac veritatis lumen ostendisset, ita eorum animos inflexit, vt in eum crederet. Neque enim ille naturā misericors, tot labores frustra atque incassum ab ipsis susceptos fuisse sustinebat. Perdifficilem enim & arduosam, ac, supra quàm dici queat, angustā vitam duxerant. Nam & animi perturbationibus imperauerāt, & voluptates respuerant, & paupertatem ac continentiam ad extremum vsque coluerant, & vigilijs se confecerant, atque, vt paucis complectar, omnia virtutis munera, haud piè illi quidem, sed tamen expleuerant, summæque prouidentia, vt quidem ipsis videbatur, præstantissimè, tametsi nos sine erroris labe, cultum & venerationem adhiberāt. Quin fuerunt etiam nonnulli, qui diuinam omnipotentis Trinitatis fidem, exiliter illi quidem ac perobscure, sed tamen perceperunt. Alij autem Verbi incarnationem, venerandosque ipsius cruciatus, reditumque ad vitam prædicarunt. Alij ortum ex virgine, atque adeò nomen ipsius enunciarunt. Maria enim, inquit, nomen puellæ. Alij rursus eximia illa omnia, naturæque vim excedentia, à Christo edita miracula varicinati sunt, hoc est mortuorum excitationem, cæcorum, mutorum, leproforum, surdorum, febricitantium, hydropicorum, ac manus siccitate laborantium, paralyticorum, atque eorum, qui demonum intemperijs vexabantur, curationem, obambulationem itè in mari, & panum ac piscium benedictionem, rursusque aquæ in vinum commutationem, hæmorrhoidiæ denique ac curæ prorsus mulierculæ sanationem, vnà cum quamplurimis alijs rebus prædicentes. Hos, inquam, diuina Verbi potentia perire, optimarumque actionum fructu carere, minimè

S. Trinitas
à quibusdā
philosophis
vteuque
cognita.

Itè Chri
sti mors, vi
ra, & mira
cula.

minimè sustinuit. Temporis enim pars, ipsi, vt diximus, commo data, in obscuritatem haudquaquam abit: verum omnibus ijs, qui vitæ curriculum honestè consecerint, seruata, cumulatione postea mensura refertur. Contra, qui turpiter & sceleratè vixerunt, nihilque omninò, quod cum virtute coniunctum esset, egerunt, nec semen vllum aut fructum habuerunt: verum & vita, & sermone, & fide prorsus aberrarunt, nec, pluuia diuina calitè in eos fusa, vllum germen ediderunt, (neque enim, vt iam à me dictum est, sementem vllam fecerunt) nec, vt prorsus steriles, illucente gloria Sole maturerunt, his profectò nullo modo Christus profuit, nec lapsos, vt opinor, secum excitauit, vt qui salute penitus indigni essent. Quin ne in ipsum quidè eos credidisse existimo. Primus etenim ille ex superbia in tenebras lapsus draco, quem à prima ætate coluerunt, mentes eorum ac spirituales cordis oculos cæcauit, vt videntes non viderent, quemadmodum scriptum est, & intelligentes omninò non intelligerent. Reliqui autem omnes, qui semen susceperunt, illapsa pluuia germen protulerunt, atque exorto Sole maturitatem contraxerunt. En quò nos oratio prouexerit, vt rem penè opertam & occultam iuuante Deo explicaremus, atque id non velut sententiam quandam pronunciantes, (neq; enim id patitur nostra indignitas) sed rationibus atque coniecturis, vt charitas postulat, vrentes. Hi sunt videlicet, vt quidem mea fert opinio, quibus Christus in inferno salutem attulit.

Sicigitur à nobis iuuante Christo demonstratum est, in inferno quoque confessionem extitisse. Nec verò hæc eò commemoranda duximus, vt prophetiam euertamus, (procul hoc Deus auerrat) sed vt planum faciamus, illum bonitate omni præstantiorem Dominum ab humanitate sua clementiaque vinci: quemadmodum in Niniue, Isa. 3. Subuertetur: & tamen subuersa ac deleta non est, verum iudicij seueritatem benignitas superauit. Et in Ezechia, Dispone domui tuæ, morieris enim & non viues: nec tamen morte abreptus est. Et in Achab, Inducam, inquit, mala: nec tamen induxit, 4 Reg. 20. verum his verbis vsus est, Vide quo pacto compunctus est Achab, quam obrèm in diebus eius mala non inducam. Hic quoque rursus benignitas latam sententiam vicit, quemadmodum & in plerisque alijs iudicijs, semperque vsque ad extremum referenda mercedis tempus superabit. Nam tum nundina soluentur, nec ferendi auxilij tempus erit: sed vnusquisque sarcinam suam gestandam habebit. Nunc verò & opis ferenda tempus est, & tempus negociandi, & tempus contrahendi, & tempus laboris & ærumnæ. Ac beatus quidem ille, qui spe minimè titubarit atque elanguerit. Beatior autem, qui & sua & proximi causa laborarit. Nam hoc etiam misericordem Dominum impensius oblectat & exhilarat, cum quisque ad proximum iuandum celebri cursu contendit. Hoc, inquam, misericors ille vultu gratumque habet, vt nos omnes, tum in vita, tum post cõfectum vitæ curriculum, mitò alijs ab alijs iuemur. Neque enim alioqui ansam hanc nobis porrexisset, vt eorum qui è vita migrassent, in incremento sacrificio meminissimus, neque vt tertio & nono, & quadragesimo die, ac denique anno vertente in eorum memoriam sacra obiremus, (quæ quidem citra vllam contouersiam Catholica & Apostolica Ecclesia, diuinitus quæ collectus ipseus populus, constanter ac sine vlla ambiguitate retinet) nisi hoc in ipseus oculis rectum esset. Non enim dubium est, quin, si ridiculum id esset, fructusque atque utilitatis exers, cum multi diuino numine afflati sancti viri, Patriarchæ, Patres, ac magistri extiterunt, hoc cuiquam eorum in animum iniecisset, vt errorem comprimeret. Atqui nemo ipsorum ritum hunc sibi vnquam conuellendū & euertendum putauit: immò verò confirmauit: indiesque res hæc augetur, ac nouas subindè accessiones facit. Quòd si alios insupèr Historicos commemorare opus est, prodeat in medium Gregorius Dialogus antiquioris Romæ Episcopus, vir, vt omnes nòrunt, tum vitæ sanctitate, tum eruditione clarus ac celebris, quem, cum sacris operaretur, caelestem ac diuinum Angelum sacrosancti muneris socium habuisse narrant. Hic cum per locum lapidibus stratum aliquandò iter faceret, dedita opera constittit, intentissimasque pro peccatorum Traiani remissione preces ad animarum amantem & misericordem Dominum fudit, statimque vocem huiusmodi diuinitus emissam audiuit, Preces tuas exaudiui, ac Traiano ignosco. Tu verò posthac cauetò, nè mihi pro impijs supplex sis. Quodque istud verum sit, atque ab omni calumnia alienum, Oriens totus atque Occidens testantur. En hoc præstantius eo est, quod de Falconilla refertur. Illa enim præter idolorum cultum nihil aliud sceleris perpetrarat: hic contra plurimos martyres crudelissima morte affecerat. Mirabilis es, Domine, & mirabilia opera tua: ac

Obstinatis peccatoribus Christi mors non prodest.

Esa. 6.

Cap. 7.

Isa. 3.

4 Reg. 20.

Esa. 38.

3 Reg. 21.

Charitas in proximum quam sit Deo gratia.

De precibus pro mortuis, nota.

De hoc exemplo lege vitæ S. Gregorij Tomo 2. Martij 12.

psal. 138.

C

tuam

quam omni sermons facultate præstantiorem misericordiam laudibus vehimus: quoniam inquam non ad benignitatem atq; clementiam pronus es, tuisque seruis, tum colenda mutua inter se charitatis, tum firma erga te fidei ac spei, occasione præbes, nec frustra ac temerè per seruos tuos id nos edocuisse, ut mutuo alij pro alijs beneficia præstemus, expiationesque & holocausta, hymnosque item & psalmodiarum cantus atque orationes obeamus. Tu enim ab errore omnino abes, distasque plurimum, atque ad largiendum promptus ac proclivis es, ijsque qui in gloriam tuam quiduis offerunt, vicem infinitis partibus maiorem rependis: nec quicquam omnino ex ijs, quæ nominis tui causa fiunt, fruge sua & vtilitate caret.

Cap. 8.
Pulchra similitudo.

S. Athanasij
de mortuis
sententia.

Dionysius
lib. de diu-
inis nomi-
nis. cap. 4.

Cap. 9.
Aduersario
rū obiectio
diluitur.

Matth. 23.

Deus nunq̄
obliuiscitur
suorum.

Quocirca nè quis hoc existimet, Fratres ac Patres, ea quæ Deo cum fide offeruntur, non cum magno scenore referri. Quemadmodum enim qui vnguentū, aut aliud oleum sanctum ægroto admouere cupit, primum vngitur ipse, atque ita ægroto deinde vngit: sic quisquis pro salute proximi laborat, primum sibi ipsi, ac deinde proximo, vtilitatem affert. Neque enim iniustus est Deus, ut boni operis obliuiscatur. quemadmodum Apostolus loquitur. Quin magnus quoque Athanasius in elegantissima illa Oratione, quam de ijs, qui è vita discesserunt, edidit, his verbis vitur: Etiam si in aëre collocatus sit ille, qui cum pietate diem vitæ extremum egit, tamen implorata Christi Dei ope oleum ac ceram ad ipsius sepulcrum accendere nè recuses. Grata enim & accepta hæc Deo sunt, ingensque ab eo præmium referunt. Oleum enim ac cera, holocausti instar sunt: incuruentū autem sacrificium, Deum placat. Beneficentia denique erga pauperes, bonæ omnis remunerationis incrementum est. Quamobrem ei, qui pro defuncto oblationem facit, idem sit propositum, quod illi, qui paruulum filium, ac prorsus infirmum & imbecillum habet: ac deinde eo morbo laborante cereos & suffitum cum oleo coniunctum ad diuinum templum affert, eaque filij nomine adolet atq; absomit. Non enim hæc puer ipse tenet, atque offert, quemadmodum nec renunciationes atque coniunctiones ipse obit, cum diuinitus regeneratur. Consimilem in modum existimet eum, qui extremo vitæ die in Domino perfunctus sit, cereos & oleam, eaque omnia quæ pro ipsius redemptione offeruntur, & manibus tenere, & offerre. Hac enim ratione per Dei gratiam ab eo scopo, quem cum fide intuetur, haudquaquam aberrabit. Nam & diuinarum rerum præcones Apostoli, & sacri magistri, & Spiritu sancto inspirati Patres, ac numine diuino, quantum fas est, correpti, potentiaque ipsius, quæ hominem extra se rapit, ut cunque participes effecti, diuino ore, uti Deo gratum erat, ista omnia, hoc est Missas & preces, ac psalmodiarum cantus, anniuersariasque eorum, qui morte prærepti sunt, cõmemorationes instituerunt, atque sanxerunt. Quæ quidem ad hunc usque diem benigni Dei gratia, ab Ortu Solis usque ad Occasum & Septentrionem ac Meridiem, in Domini Dei, qui regium in Reges imperium obtinet, laudem atque gloriam augentur, ac nouis subinde accessionibus amplificantur.

At, inquit aduersarius, si res ita se habet, omnes salutem consequentur, nec quisquam erit, qui ab ea aberret. Rectè sanè: atque vtinam ita cõtingat. Hoc enim ipsum & sitit, & vult, & quærit, & expetit, atque in hoc gaudet & oblectatur, ille bonitate omni sublimior Dominus, ut nè quis diuinis ipsius beneficijs excidat. Quid enim? An præmia & coronas Angelis parauit? An ea de causa in terram venit, & ex virgine sine vlla corruptionis labe carnem suscepit, atque homo extitit, cruciatusque & mortem subiit, ut caelestibus Mentibus salutem afferret? An Angelis dicturus est, Venite benedicti Patris mei: percipite regnum quod vobis paratum est? Hoc certè, o aduersarie, dicere non potes. Verùm quemadmodum hominis causa passus est, sic & omnia ipsius causa parauit. Ecquis enim est, qui cum epulas instruxerit, atque amicos inuitarit, non omnes ipsos venire, ac bonis suis satiari velit? Quorsum enim conuiuium instruxit, nisi ut amicos suos exciperet? Quod si hoc tanta apud nos cura est, quid de munifico illo ac solo naturâ quamoptimo Deo dicemus, qui cum largitur ac tribuit, maiore gaudio perfunditur, quam is qui accipit, ac salutem maximam sibi comparat? Hoc itaque tecum reputa, quisquis es, qui de ijs, quæ à nobis dicta sunt, ancipitis animi es, quod quisquis ille sit mortalium, qui exiguum quidem virtutis fermentum collegit, ceterum non hoc consecutus est, ut panem ex eo cõficeret, verùm istud quidem in animo habuit, sed vel ob socordiam & incuriam, vel ob animi imbecillitatem, aut de die in diem dilationem, id nequiverit, morteque præuentus, ac præter spem dissectus fuerit, hunc æquus ille iudex ac Dominus haudquaquam obliuiscetur:

uiscetur: verum ipsi, postquam à vita discesserit, propinquos ac necessarios excitabit eorumque mentes reget, & corda trahet, & animos ad opem & auxilium ipsi ferendum inflectet. Atque ita, Domino diuinitus ipsorum corda tangente atque impellente, summa cum festinatione in hoc incumbunt, vt prætermittas ab eo, qui è viuus excessit, officij vices expleant. At quisquis rursus improbam ac flagitiosam vitam, atque vndique spinis oblitam, impurisque materijs confertam duxerit, neque vquam in instituenda vitæ ratione conscientiam in consilium adhibuerit, verum sine vilo metu ac delectu in voluptatum ceno sese volutârit, omnibus carnis cupiditatibus obsequens, de anima autem ne tantillum quidem laborans, affectumque omninò carnalem habens, hic si ita hinc abreptus è vita migrauerit, neminem prorsus habebit, qui manum ipsi porrigat: verum ea conditione erit, vt ne ab vxore quidem, aut liberis, aut fratribus, aut cognatis, aut amicis, quoquo modo iuuari queat: vt potè quem ne Deus quidem vilo loco ac numero habeat. Mihi enim verò (ijsque quibus ego charus sum) illud quidem, si fieri potest, contingat, vt mihi ipsi subsidium feram, nec vllam officij partem inchoatam relinquam.

Reprobos
verò nunq̄
recordatur.

Quòd si me fata antè interceperint, vtinam saltem ille amplissima misericordia præditus Dominus mihi propinquos & amicos inflectat, animasque ac corda eorum calore afficiat, vt per opera proba & Deo grata perquam lubenter ac promptè mihi suppetias ferant, & si quid, pro humana imbecillitate, officij prætermiserim, illud meo nomine post mortem meam expleant. Vtinam inquam, Domine, qui miraculorum es Deus, ijsque qui penuria conficiantur, liberalem manum porrigis, nihil in aduentu tuo, quod vel mihi desit, vel cuiquam eorum, qui fiduciam suam in te sitam habent, reperiri queat. Sic quippè is etiam, cuius antè mentionem fecimus, diuinus præco Chrysostrmus clara voce docet ac vociferatur. Atque vt præclarissima ac prorsus aurea ipsius verba rursus vsurpem, Si, inquit, cum adhuc superstes esses, non eò progressus es, vt animam tuam omni ex parte probè compositam haberes, saltem illud in vitæ calce tuis manda, atque impera, vt post obitum tuum facultates tuas ad te transmittant, ac per opera bona, hoc est eleemosynas & oblationes, tibi subsidium ferant. Nam hinc quoque fiet, vt cum Redemptore in gratiam redeas. Hæc enim ipsi grata sunt, & accommodata. Ac rursus idem alio loco: In tuis, inquit, codicillis vnà cum liberis & cognatis cohæredem quoque Dominum scribe. Charta tua Iudicis nomen complectatur, nec pauperum memoriæ sit expers. Atque ego horum fideiussores me profiteor. Nec verò his verbis ansam atque occasionem cuiquam damus, vt, dum viuus, ab eleemosynis faciendis abstinat, easque post mortem seruet. Absurdum enim omninò ac profanum id esset, atque à diuina lege alienum. Quin potius id quidem pulcherrimum, Deoque gratissimum, ac prorsus acceptissimum est, vt quilibet homo pius, Christi que amore præditus, per omnia probarum actionum genera sese purget, atque ab omni spurcitie cohibeat, clarissimisque Dei præceptis arctissimè hæreat, vt cum ad vitæ finem peruenierit, fidenti atque intrepido animo ad Dominum dicat, Paratum cor meum, Deus, paratum cor meum, sicque adurgentibus Angelis lætus obuiam prodeat.

Cap. 10.
S. Iohannis
Chrysostrmi
de eleemosynis
pro defunctis
faciendis
sententia.
Item de oblationibus
Mitia.

Verum paucis istud ac rarò contingit, quemadmodum ex his Domini verbis patet, Pauci sunt qui saluantur. Quanquam non simpliciter & absolute istud à summa sapientia dictum est, verum perindè ac si quis per admirationem dicat, Quam pauci sunt qui saluantur! Hoc igitur cum nobis sit exploratum, perquam difficile esse, vt quispiam in prima classe reperiat, secundam proindè, de Apostolorum ac Patrum sententia, necessariò subiungimus, nimirum vt per Dei benignitatem ijs, qui in fata concesserint, vtilitas afferatur, & charitas crescat, & resurrectionis spes confirmetur, & oratio fidesque in Deum robor concipiat, & crebrius, acrioribusque animis ad diuina templa concursus fiat, & benè de pauperibus merendi studium amplificetur, latiusque sese porrigat. En quot nominibus res hæc vtilis ac fructuosa sit, quotque rationibus nitatur ea vtilitas, quæ defunctis offertur. Siquidem ea omnia, quæ recensimus, ex ea occasione trahunt. Alioquin si causam sustuleris, nihil est quamobrem non ea quoque, quæ ipsam sequuntur, simul tollas. Etenim que tandem necessitas homines animi imbecillitate præditos adducet, vt excitentur, atque istud munus expleant, nisi compertissimum habeant fore, vt de propinquis

Cap. 11.
Matth. 7.

Saluandorum
classes duas.

atque amicis suis benè mereantur? Quin pauperum quoque portiones in testamen-
tis adscribi cœsinent, simulque etiam & Missæ pro mortuis, & hymnorum ac psal-
morum cantus finem habituri sunt, & quadragesima cum tertijs ac nonis, & anni-
uersariæ commemorationes & ceremoniæ, quæ quidem à magistris haud frustra in-
scientiæ ac moribus receptæ sunt. Absit autem ut quicumque horum villo modo vel
sentiamus, vel suscipiamus. Quod si quis pro peregrinis ac pauperibus, quique
aliorum subsidiaria opera carent, nec quicumque in Missas piisque orationes re-
linquere possunt, ad hunc modum loquitur, Quid tandem iste ait? An quia ipsi
opibus destituuntur, exterisque regiones incolunt, nulloque loco ac numero
censentur, nec habent qui laboris socios sese illis adiungant, propterea salutem
non assequuntur? Iniquitas ergo in Deum cadet, siquidem habenti daturus est,
non autem habenti nihil tribuet? Apagesis istud, quisquis ex ipso es. Iustus enim
est Deus ac Dominus, immò, ut verius loquar, iustitia ipsa, & sapientia, & boni-
tas, & potentia vera, ac per se consistens. Quocirca pro sua iustitia, pauperi, ac
rerum omnium inopia laboranti, copias amplissimas rependet: pro sua sapien-
tia id ager, ut ea quæ ipsi defunt, permutatione suppleantur: pro sua potentia
id quod robustum est frangat, & quod infirmum est corroborabit: pro sua boni-
tate id quod manibus suis effinxit, conseruabit: nisi quis perspicuè deplo-
rata improbitatis fuerit, rectamque fidem contempserit, in eaque causa sit,
ut sinistra ipsius lanx deorsum præ grauitate maiorem in modum propen-
deat.

Pauperibus
& peregrin-
is quibus
modis Deo
subueniat.

Cap. 12.
Hominum
actiones ve-
lut in truti-
na expen-
duntur.

Narrant enim viri quidam diuinitus illustrati, hominum actiones in extremo vitæ
spiritu, non secus atque in trutina perpendi. Ac siquidem dextra lanx supra alteram
effertur, non esse dubitan dum, quin quisquis ille sit, inter dextros Angelos animam
exhalet. Si autem paria vtriusque lancis momenta sint, Dei clementiam proculdu-
biò victoriam obtinere. Quin, ut à sanctissimis viris proditum est, etiamsi trutina
non nihil ad laeuam vergat, tum tamen Dei quoque misericordia supplet id quod de-
sideratur. Habes iam tres diuinas Domini sententias, quarum prima iusta est, altera
benigna atque humanitatis plena, tertia bonitatem omnem excedit. Sequitur quar-
ta, quæ quidem tum denique locum habet, cum improba & flagitiosa actiones
nimium præponderant. Eheu, Fratres: nam hæc quoque iustissima est, ut quæ da-
mnatis non nisi iusta pronunciet. At illud quidam commemorabunt, quod ab illo
orbis vniuersi lumine beato Basilio dictum est, Nolite errare, Deus non irridetur.

Hom. ad di-
uites aua-
ros.

Cadaver ad altare non adhibetur. Viuum enim, inquit ille, sacrificium tuum offer.
Regis purpuratos ex mensæ tuæ reliquijs epulo accipere non potes. Etenim qui ex
eo, quod redundat, offert, ut huius munus grato animo accipiat, fieri omnino
nequit. Tu verò ea, quæ post exactum totius vitæ curriculum tibi superfuerunt, ei,
qui te beneficijs affectit, offerre non dubitas? Ad hoc nos ita respondemus: Præ-
clare magnus Basilius & loquitur & docet. Verum ad quos orationem habeat,
animaduertas velim. Nimirum ad auaros, ad raptores, ad homines ab omni huma-
nitaris foedere ac misericordia alienos: quemadmodum ipse testatur, cum ait, Ad
cor saxum loquor. Et rursus, Quandiù in vita versatus es, voluptatibus ac delicijs
indulgens, ac luxu diffuens, pauperes ne contueri quidem sustinebas. Nunc autem
cum è vita excessisti, quæ tandem merces operi tuo debetur? Ac rursus, Vicini do-
mus luminibus meis officit. Et, Auarus nec tempus veretur, nec limites villo agno-
scit: sed ignis instar cuncta inuadit ac populatur, & rapidi fluminis in morem, im-
petu suo, quicquid occurrit, secum trahit. Et alia his similia, quæ quidem ij omnes,
qui in sanctissimum huiusce viri librum sedulo ac diligenter incubuerunt, aduersus
eos conferri non ignorant, qui pauperibus non modò nihil dederunt, sed ea etiam
quæ habebant, eripuerunt. Neque mihi quisquam hic dicat, Potestne reperiri quis-
piam homo eiusmodi, qui cum opibus circumfluant, pauperum tamen calamita-
te minimè commoueat? Ità certè inueniri potest, quemadmodum etiam, cum

Merces aua-
ri infernus.

Itius Iohā-
nis Vita ha-
betur Tō. 1.
die 23. Ia-
nuarij.

multis alijs temporibus, tum clarissimi quoque ac sanctissimi illius Iohannis Eleemo-
synarij tempestate inuentus est Petrus, quondam publicanus, qui ex summa inhu-
manitate ac morum truculentia ad summam ac numeris omnibus absolutam erga
pauperes misericordiam sanctitatemque sese conuertit. Cum enim aliquandò, ut
in beatissima ipsius vitæ libello proditum habetur, extra se raptus fuisset, suaque
opera

opera ad lancem expendi videret, siliginem vnum panem, quem etiam ipsum ira percitus in pauperis cuiusdam faciem saxi loco coniecerat, in dextra trutinæ lance confpexisse dicitur. Atque hac visione commotus, ad ingentem pietatis magnitudinem beatus hic vir euasisse fertur.

Itaque facillè ac sine vlla dubitatione constat, ad quosnam magnus Basilus Cap. 13. eam orationem condiderit. Nam eo tempore fames ingens atque atrox exorta erat: ac diuites quidem tenacitate atque auaritia victi opes suas comprimebant: pauperes contra egestate ac fame confecti peribant. Quamobrèm diuinus hic pastor aculeatis, simulque & inflectendi facultate præditis, & ad perstringendos animos accommodatissimis suis sermonibus diuitum horrea patefecit. Nisi enim hoc orationis genus adhibuisset, nec pauperes fame leuati, nec rursus diuites ad misericordiam inflexi fuissent. Atque hæc quidem ille. Nos verò pro virili nostra prouideamus, nè in horrendo illo & extimescendo die, hoc est in secundo Iudicis aduentu, à propinquis necessarijsque nostris eo nomine accufemur, quòd eorum saluti consulere neglexerimus, ijque præsertim, quibus id ab illis mandatum fuit, velutque fidei nostræ commissum. Neque enim hoc quisquam existimet, nos in formidabili illo cœtu ignotos inter nos fore. Nam profectò proximum quisque suum agnoscat, non quidem ex corporis figura, in resurrexerit verum perspicaci animæ oculo. Vnde hoc demonstramus, poscis? Audi Christum Dominum in pauperis Lazari parabola id apertè docentem. Sublatis, inquit, oculis diues pauperem Lazarum in Patriarchæ Abrahamæ sinu sedentem, itemque Abrahamum agnouit. Nec est quòd quisquam hoc contendat, quia parabola res ea sit, idcirco quod probandum susceperam, haud satis probatum atque confirmatum fuisse. Quandoquidem diuinæ Saluatoris nostri narrationes, tam certarum ac stabilium rerum sunt, quàm earum quæ contingere possunt, aut etiam quæ certissimis argumentis nituntur. Quin, vt est apud Iohannem Chrysostomum, non eos duntaxat, quos hic nouimus, sed eos quoque, quos nunquam vidimus, agnoscemus. Nam nec Abrahamum, nec Isaac, nec Patriarchas, nec Prophetas, nec Apostolos, nec Martyres vnquam vidisti: & tamen, cum eos in amplissimo illo & horrendo cœtu conspexeris, protinus agnosces, ac dices: En Abraham, & Isaac, & Iacob, & cæteri Patriarchæ. En Petrus & Paulus, & omnes Apostoli. En Dauid Dei parens, & Prophetarum examen. En præcursor Iohannes, & Stephanus princeps martyr, & sanctorum agmen. Ac rursus ille diuinarum rerum peritissimus Basilus ad auaros sermonem habens: Non tibi, inquit, Christi tribunal ante oculos pones? cum videlicet ij, quos iniuria affeceris, vndique te cingent, & clamoribus insequentur? Nam quocunque tandem oculos conuerteris, perspicua scelerum tuorum simulacra conspicias: hinc pupillos, illinc viduas, aliundè pauperes quos pugnis contudisti, famulos quos flagris lacerasti, vicinos quorum animos offendisti, & quæ deinceps sequuntur.

Beatus itèr Effrem, exactissima secundi Christi aduentus cognitione imbutus, ad hunc modum loquitur: Tunc, inquit, liberi parentes condemnabunt, Cap. 14. vt qui probis actionibus minimè animum adiecerint: atque in illa hora familiares ac necessarios suos miseri cernent. Cumque nonnullos ex ipsis in dextra parte collocari viderint, seiuncti ab ipsis, extremumque vale ipsis dicentes, in fletum erumpent. Ac rursus ille Theologi cognomentum consecutus: Tunc, inquit, Cæsarium, clarum, illustrem, & gaudio exultantem perspiciam: qualis mihi etiam in somnis visus es, fratrum charissime. Ille insuper, & vita, & doctrina clarus, Ecclesiæque Dei columen, Athanasius, de ijs qui in Domino mortem obierunt, ad hunc modum verba facit: Illud quoque Deus ijs, quorum certa salus est, concessit, vt vsque ad communem resurrectionem animis vnà versentur & oblectentur, diuina beneficia, quæ ipsis tribuenda sunt, expectantes. Peccatores contra hac quoque consolatione orbatii sunt. Non enim eam vim habent, qua sese mutuo internoscant. At verò in amplissimo illo ac generali theatro, quemadmodum actiones omnium detectæ, ita omnium quoque facies omnibus notæ atque conspicuæ erunt, quoadusque omnes extremum à se inuicem seiungantur, atque, quem sibi quisque locum parauit, in eum mittatur.

C 3 Ac

Cap. 13.

Benignitas eius in pauperes.

Proximum quisque suum in resurrexerit verum mortuorum agnoscat.

Luc. 16.

Christi parabola non sunt contemnenda.

Cap. 14.

Fletus damnatorum horribilis.

Oratio. f. nebris in Cæsarium.

Impij in iudicio seculi agnoscent.

Ac iusti quidem, & cum Deo, & secum vnà erunt: peccatores autem in exteris ac miseris locis, etsi alij cum alijs, sic tamen vt mutuo sese minimè agnoscant. Nam huiusmodi quoquè, vt antè dictum est, solatio carebunt. Quoniam enim alioqui pudore suffundentur ij, qui tum in pudore atque infamia versabuntur, si non omnibus conspicui sint? Etenim tum deniquè ingens & grauis pudor oboritur, cum quispiam simul & agnoscit, & agnoscitur. Quisquis enim egubescit, eos demùm, quibus notus est, erubescit. Quandoquidem is, qui ignotus inter ignotos versatur, in nulla propemodùm infamia versatur, cum erubescit. Quòd itaque omnes nosmet mutuo agniture simus, extra dubitationem omnem & controuersiam est. Ac tum omnes, qui turpiter & foedè vixerunt, ante omnium oculos coarguentur. Ac proindè, ò miseros omnes mei similes! Et, vt beati Effrem verbis vtar, Vx ijs, qui in sinistro ordine censentur. Contrà, beati, ac summè beati, quos Dominus à dextris collocabit, quique benedictam illam vocem audient: quam vtinàm diuino beneficio nobis omnibus, qui orthodoxam fidem seruauimus, audire contingat, ac bonis illis omnibus impleri, quorum pulchritudinem, nec mortalium oculus vidit, nec aures prorsus audierunt, nec mens omnino cogitatione complexa est. Amen. Ità contingat, Domine, vitæ dator, intercedente purissima matre tua, materiaque carentibus ac venerandis Angelis tuis, atque omnibus simul sanctis tuis, qui tibi ab orbe condito grati fuerunt.

Matth. 25.

1. Cor. 2.

MARTYRIUM SANCTI MARTYRIS

*EVSTACHII AC THEOPISTES, ET DVO-

rum filiorum Agapij & Theopisti: Authore Simeone Metaphraste. Habetur in tomis

Aloysij.

*Eustachij

2. Nouembris, iuxta Latinam Martyrologiam. Cap. 11.

Virtutes Eustachij adhuc gētilis.

Psal. 57.

Act. 10.

Item eius vxoris & filiorum.

RAIANO tenente scepra Imperij Romanorum, cum rabies cultus simulacrorum totum orbem terræ peruasisset, magnus ille Eustathius erat Dux exercitus, & vocabatur tunc Placidus. Hoc autem imperium non aurum ei comparauerat, nec inconsideratum donarat beneficium eorum, qui illa solent conferre: sed aduersus hostes suscepta certamina, & multæ partæ victoriæ, id ei mercedem dederant & præmium. Is genere quidem erat clarissimus, diuitijs autem abundantissimus, virtute verò & honestis moribus maximè insignis. Non solum enim erat eximius fortitudine in hostes, sed multò magis erat strenuus in vincendis animi perturbationibus. Neque enim sustinebat, dum vinceret externos hostes, à suis ipse vinci animi motibus. Propterea & curam vitæ gerebat moderata, & accuratè studebat iustitiæ: & erat ei larga manus, & benefica in egenos: quæ non solum didicerat torquere hastam, sed etiam multò magis pauperes alere munificè: & lacèdo hominum oculos, benefacere pluris faciebat, quàm apertè hostes fundere ac profigare. Nam etsi adhuc erroris tenebris tenebatur, & cultus idolorum infania, bonis tamen operibus gloriabatur: atque olea quidem fructifera, vt diuinus David dicit, cognoscebatur. Nè autem staret in domo Domini, solum à fide prohibebatur, vt qui nouus quidam Cornelius videretur illo tempore. Erat autem ei vitæ socia, quæ studebat ei similiter esse socia virtutis. Porrò autem illis paulò antè nati erant duo filij, quos ità educabat, vt ex fructu esset arbor manifesta: & non magis ex corporeis lineamentis, quàm ex animæ nobilitate appareret similitudo. Tanta autem emanauerat in hostes fama virtutis

tutis